

Studentombudets rapport Verksamhetsåren 2019–2020

Nazira Hammoud Shahwan

Medicinska Föreningen i Stockholm
Box 250, 171 77 Stockholm
KI Campus Solna, Nobels väg 10
KI Campus Flemingsberg, Alfred Nobels Allé 8
Tel: 08 – 524 830 73

**Medicinska
Föreningen**

www.medicinskaforeningen.se

Arbetsätt

Medicinska Föreningen (MF) har sedan 2003 ett anställt studentombud (SO)¹, som alla studenter som är antagna till utbildning vid Karolinska Institutet (KI) kan vända sig till med diverse problem/allmänna frågor, ej avhängigt medlemskap i MF. Nuvarande SO har varit anställd sedan oktober 2015. SO har tystnadsplikt i enskilda ärenden, vilket regleras i sekretessavtal. SO:s huvudsakliga arbetsuppgifter är följande, omnämnda i prioriteringsordning:

1. Agera ombud i enskilda studentärenden
2. Information till studenter
3. Strategiskt arbete och återkoppling till studentkårerna² och KI
4. Omvärldsbevakning

SO:s främsta arbetsuppgift är enskilda möten/kontakter med studenter och deras berörda program/kurser. Ett exempel är stöd vid disciplinnämndsärenden, där SO kan vara behjälplig med att förklara hur processen och mötet går till, stötta studenterna i utformande av yttrande och närvara vid studenternas sida på själva mötet.

SO informerar löpande om sin roll och funktion vid terminsstart i samband med att KI välkomnar nationella och internationella studenter. Vidare har SO en stående inbjudan till möten med Studenthälsan, utbildningssektionerna och till interna möten på MF och OF. Utöver nämnda möten har SO regelbunden kontakt med anställda på KI. Framförallt rör det sig om kontakter med studievägledare, grundutbildningsansvariga (GUA), programdirektorer (PD) och administratörer på KI:s olika program och institutioner.

Slutligen ska SO, i mån av tid, ägna sig åt omvärldsbevakning på området. Till exempel genom att hålla sig à jour med nya nationella regler och riktlinjer, rapporter med mera och genom att hålla kontakt med andra student- och doktorandombud. Det sistnämnda innefattar bland annat deltagande i nationella och internationella konferenser för studentombud³.

Ärendehantering

Ärenden som inkommer till SO är av olika karaktär, även om vissa teman återkommer. De kan tidsmässigt variera från någon dag till hela år, och varierar i arbetsbelastning beroende på att kontakten kan vara intensivare i vissa skeenden. Arbetsbelastningen påverkas även av den typ av stöd studenten vill ha av SO, till exempel bli lyssnad på och/eller stöd med att aktivt driva frågan.

Under 2020 har ombuden på MF ingått i en projektgrupp med ombud på andra lärosäten i Sverige, med uppgift att skapa ett ärendehanteringssystem specificerat för ombudens verksamhet. Projekt är nu färdigställt och började användas under våren 2021. Ärendehanteringssystemet kommer att bidra till ett smidigare och säkrare sätt att lagra uppgifter på, samt förenkla framtagande av statistik på både lokal och eventuellt

¹ Även ett doktorandombud (DO), till vilket doktorander vid KI kunde vända sig, anställdes 2003.

² Medicinska Föreningen (MF) och Odontologiska Föreningen (OF).

³ Under 2019 deltog SO i den nationella konferensen i Karlstad 3–4 april och den skandinaviska konferensen i Kristiansand, Norge 17–18 november. Under 2020 deltog SO i den skandinaviska konferensen för studentombud den 21 oktober och den europeiska konferensen för studentombud ("ombuds in higher education") den 10 december. På grund av Covid-19 anordnades båda dessa konferenser digitalt.

nationell nivå. I denna rapport används de ärendekategorier som projektgruppen gemensamt arbetat fram.

Sammanställning av SO:s ärenden 2019 och 2020

Denna rapport är en sammanställning av de ärenden som SO har arbetat med under verksamhetsåren 2019 och 2020. SO har tidigare år inte sammanställt liknande rapporter så som doktorandombudet (DO) gjort varje år. Detta vill ombuden ändra på så att de bägge ombuden har ett likvärdigt arbetssätt.

Under 2019 har SO arbetat med totalt 123 ärenden, varav 114 var nya ärenden och 9 ärenden var kvar sedan tidigare år. Majoriteten av studenterna som kontaktade SO var kvinnor och de två program som "stack ut" i antal ärenden var Läkprogrammet och Sjuksköterskeprogrammet. Detta kan förklaras med att dessa två program är de största vid KI, dvs. de har flest antal registrerade studenter. Även Biomedicinprogrammet och Tandläkarprogrammet hade fler ärenden än övriga program, där en förklaring kan vara att SO:s roll och funktion har blivit mer synlig för dessa studenter. Av ärendena från Biomedicinprogrammets var merparten utländska studenter då detta program blev engelskspråkigt under 2019.

Under 2020 har SO arbetat med totalt 179 ärenden, varav 169 var nya ärenden och 10 var kvar sedan tidigare år. Av de 169 ärenden som påbörjades 2020 blev 16 ärenden klara 2021 och ett ärende pågår fortfarande. Majoriteten av studenterna som kontaktade SO var även detta år kvinnor. Läkprogrammet, Sjuksköterskeprogrammet och Tandläkarprogrammet var högst representerade, vilket troligtvis beror på att dessa program har flest studenter. Dessutom har studenterna på Tandläkarprogrammet blivit mer medvetna om att funktionen SO finns eftersom SO har figurerat flitigt i OF:s tidning **Cavum** samt varit närvarande under kaffetimmen varje torsdag i kårexpeditionen. Under 2020 "tillkom" två program som tidigare inte haft så mycket kontakt med SO, dessa var Audionomprogrammet och Psykologprogrammet.

Fördelningen för ärendena på respektive program och fördelningen mellan kvinnor och män kan ses i appendix.

Typ av ärenden

Under denna rubrik redovisas de vanligaste kategorierna av problem som studenter kontakter SO om (se tabellen nedan).

Huvudkategorier 2019	Antal	Huvudkategorier 2020	Antal
Administration/information	9	Administration/information	27
Antagning	13	Antagning	39
Disciplinärende	12	Disciplinärende	38
Examination	37	Examination	59
Finansiering	1	Finansiering	1
Studie- och arbetsmiljö/likabehandling	28	Studie- och arbetsmiljö/likabehandling	30
Utbildningens genomförande	12	Utbildningens genomförande	23
VFU	21	VFU	17
Övriga ärendetyper	13	Övriga ärendetyper	41

SO har, som beskrivits ovan, utgått från de kategoriseringar som tagits fram för det nya ärendehanteringssystemet och som implementerats 2021. Detta kommer att bidra till att enklare se mönster i statistiken över tid. De vanligaste problemen som studenterna kontaktar SO om kan delas in under kategorierna **antagning, disciplinärende, examination, studie- och arbetsmiljö/likabehandling, utbildningens genomförande** och **VFU**. Kategorin **övriga ärendetyper** har ökat från 2019 till 2020, då den är starkt kopplad till disciplinärenden som också har ökat markant från 2019 till 2020. Här ingår stöd i form av hjälp med yttranden och överklagan till exempelvis ÖNH eller tingsrätten.

Ärendetyperna har även underkategorier som ännu tydligare kan illustrera de problem som studenterna upplever. SO har dock valt att bara ta med huvudkategorierna i tabellen ovan för att det ska vara enklare att överblicka. Notera att antalet ärenden i tabellen är fler än totala antalet ärenden presenterat ovan, detta beror på att många ärenden har inslag av flera kategorier. I appendix kan man hitta alla kategorier samt underkategorier.

Iakttagelser

Ärendekategorin **disciplinärenden** har de ökat från 12 till 38 från 2019 till 2020. En förklaring till detta skulle kunna vara pandemin som tvingade KI att ändra examinationsformerna från exempelvis salstenta till hemtenta eller digitaltenta. Kontrollmöjligheterna från KI:s sida begränsades i och med detta och i ett försök att hindra studenter från att fuska kortade KI ner examinationstiden, vilket kan ha lett till att en del studenter blev stressade. Några studenter har även nämnt att instruktionerna för examinationerna varit svårtolkade. Både stress och otydliga instruktioner är faktorer som skulle kunna leda till vilseledande eller misstanke om vilseledande.

Enligt vissa av KI:s personal⁴ är processen att anmäla en misstanke om vilseledande krånglig och svår vilket leder till att en del av dem väljer att **inte** anmäla. Detta i sin tur leder till en obalans mellan de olika utbildningarna och hur lärarna upptäcker och anmäler vilseledande. Under 2020 blev dock instruktionerna för hur man ska gå tillväga i en anmälan något tydligare, vilket också kan vara en förklaring till att antalet disciplinärenden ökade.

Gällande **VFU** är det allt ifrån felplacering, missnöjdhet runt kommunikationen och upplevelsen kring hur studenterna blev behandlade av handledare, adjungerad klinisk adjunkt (AKA) och/eller examinator till att bli underkänd på VFU och följderna som kommer med detta. Kopplat till VFU har det även framkommit flera upplevelser av att bli särbehandlad eller kränkt av handledare eller annan personal på VFU-platsen.

Oro kring att lyfta problem

Det har under flera år varit tydligt att det finns en rädsla hos studenter att inte vilja lyfta problem med KI-personal på grund av oro för repressalier. De vanligaste kommentarerna är att "lärarna sitter på makten" och att de kan "föra vidare till andra lärare om hur man är som student". Det kan finnas fog för en överlämning lärare emellan om den är saklig och det finns en oro för att en student inte kommer att klara lärandemålen, och dessa typer av överlämningar har funnits i olika former på de olika programmen under de år som nuvarande ombud varit verksam. Det som kommit till SO:s kännedom är dock att

⁴ Lärare, examinatorer, administrativ personal och studievägledare.

överlämningsmötena kan innehålla information om att en student uppfattas som "strulig" eller har "attitydproblem" och att man därför behöver hålla "extra koll" på studenten. Detta kan bidra till den rädsla vissa studenter känner kring att lyfta de eventuella problem som uppstår i utbildningen.

Rekommendationer

Tyvär involveras ombudet ofta sent i disciplinärendeprocessen. SO anser att det vore önskvärt att lärare informerade om ombudsfunktionen redan inför sitt första möte med studenten, där man delger misstanke om vilseledande. Därigenom kan ombuden stötta studenten redan från början genom att informera om processen, bistå med input på ett eventuellt yttrande och vara ett stöd för de studenter som hamnar i en krissituation.

En rekommendation kring disciplinärenden är att KI förenklar anmälningsprocessen genom att skapa en central instruktion, som ska gälla alla anställda på KI. I nuläget ser anmälningsprocesserna olika ut på olika institutioner och program även om instruktionen är densamma. Helst ska instruktionen tydligt beskriva vilka steg som behöver tas för att anmäla en student och även innehålla kontaktuppgifter till ombuden.

Flera av de ärenden som kategoriseras under **VFU**, är kopplade till att studenter blir eller riskerar att bli underkända. En rekommendation från SO är att KI lägger stor vikt vid att informera studenterna om VFU redan när de påbörjar sin utbildning. Till exempel är det viktigt att studenterna får veta vad som händer vid avbruten VFU, eftersom reglerna gör gällande en student som underkänns vid båda VFU-tillfällena blir tvungen att avbryta hela sin utbildning.

SO har fått indikationer från studenterna på att man inte får svar i tid på mejl eller att man inte får svar alls. Ärenden kopplade till examinationer och VFU upplever studenter bristande och otydlig kommunikation från KI:s personal. Därför är tydlig kommunikation och transparens väldigt viktigt i mötet med studenter. Det är viktigt att studenterna känner att deras röst räknas, att man som student inte ska vara rädd för att kontakta ansvariga inom sin utbildning om man upplever orättvisor eller att något är fel under studierna.

Till sist vill SO uppmuntra KI:s personal att ta hjälp av ombudet i möten med studenterna. Ibland kan det vara lättare för både personal och studenter att en extern part är med och försöker se situationen ur ett objektiva perspektiv.

Appendix

Ärenden/Program 2019	Antal	Kvinna	Man	Annat
Arbetsterapeutprogrammet	5	4	1	2
Barnmorskeprogrammet	1		1	
Biomedicinprogrammet ⁵	12	6	4	2
Doktorand ⁶	2	2	1	
Erasmus	1	1		
Fristående	1		1	
Fysioterapeutprogrammet ⁷	6	6	1	
Logopedprogrammet	2	2		
Läkarprogrammet	30	12	14	3
Magisterprogrammet i global hälsa ⁸	2	2		
Magisterprogrammet i nutritionsvetenskap ⁹	2	1	1	
Masterprogram i molekylärbiologi (Lunds universitet) ¹⁰	1	1		
Masterprogrammet i Bioentreprenörskap	1	1		
Masterprogrammet i hälsoekonomi, policy och management	1	1		
Masterprogrammet i toxikologi	3	2	1	
Optikerprogrammet	1	1		
Röntgensjuksköterskeprogrammet ¹¹	3	2	1	
Sjuksköterskeprogrammet	33	28	6	2
Specialistsjuksköterskeprogrammet	3	3		
Tandhygienistprogrammet ¹²	1	1		
Tandläkarprogrammet ¹³	12	10	2	
Totalt	123	86	34	9

Antalet ärenden är färre än antalet kvinnor och män då en del ärenden involverade två eller flera studenter. När det kommer till kategorin annat är det ärenden där studenter inte har angett könstillhörighet och ärenden som rört en hel klass/årskull ex. T1 eller T5.

⁵ Ett ärende började 2017 och ett började 2018

⁶ Ett ärende började 2018

⁷ Ett ärende började 2018

⁸ Bägge ärenden började 2018

⁹ Ett ärende började 2018

¹⁰ Anknuten student som skrev uppsats

¹¹ Ett ärende började 2018

¹² Började 2018

¹³ Ett ärende började 2018 och ett var KUT

Ärenden/Program 2020	Antal	Kvinna	Man	Annat
Arbetsterapeutprogrammet ¹⁴	7	7		
Audionomprogrammet	4	3	1	
Barnmorskeprogrammet ¹⁵	2	2		
Biomedicinprogrammet ¹⁶	8	8	3	
Biomedicinska analytikerprogrammet	2	1	1	
Doktorand	2	2		
Erasmus	1		1	
Fysioterapeutprogrammet ¹⁷	4	4		
Internationell student (potentiell)	2		2	
KUB - Kompletterande utbildning för barnmorskor	1	1		
KUT – Kompletterande utbildning för tandläkare	1	1		
Logopedprogrammet	4	5		
Läkarprogrammet ¹⁸	38	21	16	1
Magisterprogrammet i global hälsa	2	1	1	
Magisterprogrammet i nutritionsvetenskap	2	1	1	
Masterprogrammet i bioentreprenörskap ¹⁹	7	9	4	
Masterprogrammet i folkhälsovetenskap	3	1	2	
Masterprogrammet i hälsoinformatik ²⁰	1	1	2	
Optikerprogrammet	6	4	3	
Psykologprogrammet ²¹	8	7	2	
Röntgensjuksköterskeprogrammet ²²	5	3	2	
Sjuksköterskeprogrammet ²³	34	30	5	1
Specialistsjuksköterskeprogrammen	3	3		
Tandhygienistprogrammet	2	1	1	
Tandläkarprogrammet ²⁴	30	24	6	
Totalt:	179	140	53	2

¹⁴ Två ärenden påbörjades 2020 men avslutades 2021

¹⁵ Bägge ärendena påbörjades 2020 men avslutades 2021

¹⁶ Ett påbörjades 2020 men avslutades 2021

¹⁷ Ett ärende påbörjades 2019 och ett påbörjades 2020 men avslutades 2021

¹⁸ Fyra ärenden påbörjades 2019, tre påbörjades 2020 men avslutades 2021. Ett påbörjades 2020 pågår ännu

¹⁹ Två ärenden påbörjades 2019

²⁰ Två ärenden påbörjades 2020 men avslutades 2021

²¹ Ett ärende påbörjades 2019

²² Ett ärende påbörjades 2019

²³ Fem ärenden påbörjades 2019 och tre påbörjades 2020 men avslutades 2021

²⁴ Ett ärende påbörjades 2017 och två påbörjades 2020 men avslutades 2021

Antal registrerade studenter 2019	VT19	HT19	2019
Arbetsterapeutprogrammet	254	257	511
Barnmorskeprogrammet	116	116	232
Biomedicinprogrammet	136	156	292
Doktorand	2296	2229	4525
Erasmus			
Fristående	1434	1076	2510
Fysioterapeutprogrammet	359	366	725
Logopedprogrammet	104	120	224
Läkarprogrammet	1673	1679	3352
Magisterprogrammet i global hälsa	32	37	69
Magisterprogrammet i nutritionsvetenskap	29	24	53
Masterprogram i molekylärbiologi (Lunds universitet)			
Masterprogrammet i Bioentreprenörskap	59	66	125
Masterprogrammet i hälsoekonomi, policy och management	49	54	103
Masterprogrammet i toxikologi	44	46	90
Optikerprogrammet	148	164	312
Röntgensjuksköterskeprogrammet	101	119	220
Sjuksköterskeprogrammet	731	942	1673
Specialistsjuksköterskeprogrammen	1183	1059	2242
Tandhygienistprogrammet	74	92	166
Tandläkarprogrammet	426	445	871

Antal registrerade studenter 2020	VT20	HT20	2020
Arbetsterapeutprogrammet	264	265	529
Audionomprogrammet	70	77	147
Barnmorskeprogrammet	120	124	244
Biomedicinprogrammet	143	148	291
Biomedicinska analytikerprogrammet	203	235	438
Doktorand	2270	2208	4478
Erasmus			
Fysioterapeutprogrammet	378	396	774
KUB - Kompletterande utbildning för barnmorskor	6	5	11
KUT – Kompletterande utbildning för tandläkare	16	16	32
Logopedprogrammet	112	137	249
Läkarprogrammet	1699	1748	3447
Magisterprogrammet i global hälsa	35	39	74
Magisterprogrammet i nutritionsvetenskap	20	40	60
Masterprogrammet i bioentreprenörskap	0	37	37
Masterprogrammet i folkhälsovetenskap	73	85	158
Masterprogrammet i hälsoinformatik	64	71	135
Optikerprogrammet	148	149	297
Psykologprogrammet	328	344	672
Röntgensjuksköterskeprogrammet	115	127	242
Sjuksköterskeprogrammet	945	887	1832
Specialistsjuksköterskeprogrammen	1045	1069	2114
Tandhygienistprogrammet	81	100	181
Tandläkarprogrammet	436	491	927

Huvud- och underkategorier

1. Administration/information
 - Administration inom Ladok
 - Felaktig/bristande information
 - Kurslitteratur/övrigt utbildningsmaterial
 - Offentlig handling
 - Tentamensadministration
2. Antagning
 - Avskiljande
 - Behörighet
 - Dispens
 - Kurs-/programbyte
 - Studieuppehåll/-avbrott
 - Tillgodoräknande
 - Urvalsregler
3. Disciplinärende
 - Störande vid allmänna utrymmen
 - Störande/hindrande av undervisning
 - Trakasserier
 - Vilseledande
4. Examination
 - Anonymitet
 - Begränsning av examination
 - Betygskriterier
 - Byte av examinator
 - Dispens från obligatoriska moment
 - Examinationsanvisningar
 - Genomgång av examination
 - Komplettering
 - Motivering av betyg
 - Obligatoriska moment
 - Omexamination/uppsamlingstillfälle
 - Omprovning
 - Rättningsstid
5. Finansiering
 - Stipendier
 - Studieavgift
 - Studiemedel

6. Studie- och arbetsmiljö/likabehandling
 - Arbetskada/arbetsjukdom
 - Diskriminering
 - Funktionsnedsättning/tillgänglighet
 - Fysisk studiemiljö
 - Föräldraskap
 - Organisatorisk- och social studiemiljö
 - Sjukskrivning
 - Trakasserier/sexuella trakasserier

7. Utbildningens genomförande
 - Bristande handledning
 - Byte av handledare
 - Föreläsare
 - Inställda moment inom kurs/program
 - Kostnader i samband med utbildning
 - Kursinnehåll
 - Kursvärdering
 - Kurs-/utbildningsplan
 - Schema

8. Verksamhetsförlagd utbildning/praktik
 - Byte av VFU-plats
 - Halvtidsbedömning/avslutningssamtal
 - Handledning
 - Olämplig VFU-plats
 - Underkänd VFU
 - VFU - dispens
 - VFU - övrig personal

9. Övriga ärendetyper
 - Amanuens/klinisk assistent
 - Bristande befogenhet
 - Forskningsetik
 - Jäv
 - Migrationsfrågor
 - Studentrepresentation
 - Utbytesstudier
 - Övrigt